

نام موسسه / مرکز: مرکز تحقیقات منابع طبیعی واموردام آ.ش

عنوان: نقش هیبریداسیون بین گونه‌ای در گرامینه‌ها نوع مقاله: تحقیقی ○ تحلیلی ● ترجمه ○ تجربی یا توصیفی ○

(Interspecific hybridization)

سخنران: اکبر عبدی تاریخ: ۷۸/۱۰/۸ مکان: سالن کنفرانس باغ گیاهشناسی تبریز

خلاصه:

با توجه به توقعات روز افزون بشر برای تهیه ژنوتیپ‌های مطلوبتر، علیرغم موفقیت‌های حاصل از تلاقیهای درون گونه‌ای در نباتات، به‌نژاد گران ناگزیر شده‌اند که از طرق مختلف مثل تلاقیهای بین جنسها و بین گونه‌ها، تنوع جوامع گیاهی مورد نظر را با منابع جدیدی از ژرم پلاسما بهبود بخشند. (Bates and Deyoe 1973) جایگزینی واریته‌های بومی توسط واریته‌های اصلاح شده همگن و پر محصول، منجر به فرسایش ژنتیکی شده (Drift Genetic) و سبب کاهش تنوع در بسیاری از محصولات زراعی شده است. در نتیجه گونه‌های زراعی غالباً فاقد ژنهای مورد نیاز برای اصلاح از جمله ژنهای مقاوم به بیماریها و آفات و امراض و استرسهای محیطی مثل سرما، خشکی، شوری و... می‌باشند. در همین راستا بهره مندی از ژرم پلاسما با ارزشی که در گونه‌های وحشی وجود دارند در اصلاح کمیت و کیفیت گونه‌های زراعی موثر واقع خواهد شد. (Deakin et al 1971).

تلاقیهای متعددی که بین گندم و گونه‌های خویشاوند آن صورت گرفته است منجر به تولید چندین انتقال ژن مهم و موثر شده‌اند. تربیتیکاله (Triticum secale) که یک گونه جدید غله و محصولی موفق از هیبریداسیون گندم و چاودار است که سریع‌الرشد و مقاوم به سرما بوده و قابلیت تولید در اراضی فقیر را دارد و توأم با خصوصیات کمی و کیفی برتر از گندم می‌باشد.

با پیدایش و پیشرفت تکنیکهای جدید و کوششهای زیادتری که صرف اصلاح گونه‌های زراعی (از جمله غلات) با استفاده از هیبریداسیون بین گونه‌ای می‌شود تعداد بیشتری از گیاهان زراعی با ساختار ژنتیکی جدید به کشاورزان معرفی خواهد شد. انتقال ژرم پلاسما بین گونه‌های غالباً مشکل است. با وجود این استفاده از این روش اصلاحی با استفاده از تکنیک‌های جدید مهندسی ژنتیک و استفاده از مارکرهای مولکولی روند روبه رشدی در اصلاح گیاهان زراعی داشته و به لحاظ نیاز بیشتر به تنوع جدید در برنامه اصلاحی بر اهمیت آن روز به روز افزوده می‌شود و امروزه متخصصین پا را فراتر نهاده، سعی در انتقال ژنهای مفید از گونه‌های گیاهی به جانوری و بالعکس دارند.